

PŘEHLED SZBP EU

Evropská unie a politika rozšíření

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Dokumenty SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Přehled SZBP č. 02/2017

1. – 28. 2. 2017

autor: Martin Kuta, Daniela Jurečková, Pavel Komárek

Obsah:

<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	4
KOSOVO: POKRAČOVÁNÍ DIALOGU SE SRBSKEM, ŘEŠENÍ DEMARKAČNÍHO SPORU S ČERNOU HOROU _____	4
PŘÍSTUPOVÁ KONFERENCE SRBSKO – MINISTERSKÁ ÚROVEŇ _____	5
K VÝVOJI V TURECKU, ÚSTAVNÍ REFORMA _____	6
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	8
FAC K LIBYI _____	8
K DĚNÍ NA VÝCHODNÍ UKRAJINĚ _____	9
K PREZIDENTSKÝM VOLBÁM V SOMÁLSKU _____	10
K VÝSTAVBĚ ŽIDOVSKÝCH OSAD _____	11
SITUACE V NIGÉRII, ASISTENCE ZEMÍM V OKOLÍ ČADSKÉHO JEZERA _____	13
K SITUACI V JIŽNÍM SÚDÁNU A STŘEDOAFRICKÉ REPUBLICE _____	14
SJEDNÁNÍ DOHODY O PARTNERSTVÍ S AFGHÁNISTÁNEM, UZAVŘENÍ JEDNÁNÍ S ARMÉNIÍ _____	16

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Kuta, M., Jurečková, D., Komárek, P.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP č. 02/2017	První vydání edice: leden 2005
Datum: 1. – 28. 2. 2017	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova: ESVČ/EEAS; SZBP; Libye; Ukrajina; omezující opatření; KLDŘ; blízkovýchodní mírový proces; Blízký východ; dohoda o partnerství; africké státy	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

OBSAH

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ _____	4
KOSOVO: POKRAČOVÁNÍ DIALOGU SE SRBSKEM, ŘEŠENÍ DEMARKAČNÍHO SPORU S ČERNOU HOROU	4
PŘÍSTUPOVÁ KONFERENCE SRBSKO – MINISTERSKÁ ÚROVEŇ _____	5
K VÝVOJI V TURECKU, ÚSTAVNÍ REFORMA _____	6
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU _____	8
FAC K LIBYI _____	8
K DĚNÍ NA VÝCHODNÍ UKRAJINĚ _____	9
K PREZIDENTSKÝM VOLBÁM V SOMÁLSKU _____	10
K VÝSTAVBĚ ŽIDOVSKÝCH OSAD _____	11
SITUACE V NIGÉRII, ASISTENCE ZEMÍM V OKOLÍ ČADSKÉHO JEZERA _____	13
K SITUACI V JIŽNÍM SÚDÁNU A STŘEDOAFRICKÉ REPUBLICI _____	14
SJEDNÁNÍ DOHODY O PARTNERSTVÍ S AFGHÁNISTÁNEM, UZAVŘENÍ JEDNÁNÍ S ARMÉNIÍ _____	16

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

KOSOVO: POKRAČOVÁNÍ DIALOGU SE SRBSKEM, ŘEŠENÍ DEMARKAČNÍHO SPORU S ČERNOU HOROU

Nově ke kosovsko-srbskému dialogu

Dobré sousedské vztahy jsou jednou ze základních podmínek pro členství země v EU. Z tohoto důvodu zahájily Srbsko a Kosovo dialog o normalizaci vztahů za účasti zástupců EU. K obnovení současných rozhovorů došlo na jaře 2015.¹ Od té doby se podařilo dojednat pokrok v oblasti telekomunikací a naplnění dohody o justici, která upravuje integraci soudců, státních zástupců a soudních zaměstnanců do kosovského justičního systému. Účinnost této dohody je od 10. ledna letošního roku.²

Součástí dialogu o normalizaci vztahů je také znovuotevření mostu v Mitrovici, který spojuje srbskou a albánskou část města. Na začátku letošního února se podařilo sjednat, že dojde k odstranění všech zábran, které v současnosti brání volnému pohybu osob přes most a v přilehlém okolí. Podle reakce ESVČ se jedná o důkaz odhodlanosti politických představitelů vyřešit dřívější spory jednáním.³

Kosovsko-černohorský spor o vymezení hranice

Kosovo rovněž již delší dobu sužuje spor s Černou Horou o vymezení společných hranic. Tato jednání byla zahájena v loňském roce.⁴ Tento spor výrazně ovlivňuje i vnitropolitickou situaci v zemi, kdy radikální opoziční politické strany zastoupené v parlamentu žádaly tvrdší postup při jednání s černohorskou stranou. Podle opozičních stran je smlouva pro zemi nevýhodná, protože dojde k tomu, že země přijde o část svého území ve prospěch Černé Hory v oblastech, kde hranice nebyla zatím přesně stanovena. Jedná se o oblast sedla Čakor a přilehlou oblast Bjeluha. Smlouva byla předložena parlamentu ke schválení v září loňského roku. Násilné protesty opozičních stran probíhaly dokonce i v parlamentu. I kvůli neschopnosti nalézt dvou třetinovou většinu ke schválení mezinárodní dohody stáhla vláda tuto dohodu z projednávání.⁵

Kvůli dohodě o vymezení hranic vznikla v lednu 2017 komise, kterou jmenoval kosovský prezident Hashim Thaçi z řad kosovských akademiků. Komise měla odpovédět na otázku, zda podepsáním dohody s Černou Horou ztratí Kosovo část svého území, jak zdůrazňovaly opoziční síly.⁶ Komise prezentovala výsledky své práce v polovině letošního února. Podle ní dohodou Kosovo nepřijde

¹ Přehled SZBP EU č. 2/2015, s. 3. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=104264>.

² Přehled SZBP EU č. 1/2017, s. 5–6. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=100424>.

³ ESVČ: Resolution of issues related to reopening of the Mitrovica Bridge, 05/02/2017 [cit. 2017-02-22]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/19952/resolution-issues-related-reopening-mitrovica-bridge_en.

⁴ Přehled SZBP EU č. 8/2016, s. 5–6. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=102689>.

⁵ BAJRAMI, Agron. Kosovo on the brink over Montenegro deal. EUobserver.com [online], 13. Sep 2016 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <https://euobserver.com/opinion/135054>.

⁶ DIE, Morina, MUSTAFA, Qendrese. Kosovo to Map Territory Amid Border Uncertainties. Balkaninsight.com [online], 25 Jan 17 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/kosovo-eyes-territory-measurement-amid-border-uncertainties-01-24-2017>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

o žádné území, protože sporné oblasti jsou mimo historické hranice země. Po zveřejnění výsledků kosovský premiér Isa Mustafa zdůraznil, že dohoda přináší zemi nepřímo pozitiva.⁷

Instituce EU schválením této dohody podmiňují vyslovení souhlasu se zavedením bezvízového styku pro kosovské občany. I přes splnění technických požadavků na bezvízový styk EU požaduje lepší zvýšení úsilí v boji proti organizovanému zločinu a sjednání a vstup v platnost právě této dohody.⁸ EP zavedení doporučil na podzim loňského roku. Rada ale stále trvá na splnění všech podmínek.⁹

PŘÍSTUPOVÁ KONFERENCE SRBSKO – MINISTERSKÁ ÚROVEŇ

Pozadí

V roce 2013 schválila Evropská rada zahájení přístupových rozhovorů se Srbskem. První konference proběhla v lednu 2014. Podle vyjádření nejvyšších srbských politiků je v letošním roce očekáváno zintenzivnění rozhovorů. Tomu nahrávají také vyjádření představitelů EU, komisaře pro rozšiřování a politiku sousedství Johannes Hahn, který prohlásil, že země západního Balkánu jsou součástí Evropy a bez nich nebude EU kompletní.¹⁰ Ředitel příslušného generálního ředitelství EK Christian Danielsson v únoru letošního roku před blížící se přístupovou konferencí uvedl, že srbská budoucnost spočívá v EU. Vyzval vládu k pokračování úsilí o naplňování dalších reformních kroků. Tato činnost nesměřuje pouze ke členství země v EU, ale také rovněž ke zlepšování životních podmínek občanů.¹¹ V rámci přístupového jednání bylo zatím otevřeno šest kapitol, jedna kapitola byla předběžně uzavřena. Danielsson vyzval k reformám v oblasti právního státu.

V dubnu letošního roku proběhnou v Srbsku prezidentské volby.

V polovině února představilo Centrum pro bezpečnostní politiku v Bělehradě výzkum o postoji obyvatel vůči Kosovu. Dle tohoto průzkumu, který proběhl na vzorku 1403 osob mezi prosincem 2016 a lednem 2017, by téměř tři čtvrtiny občanů nesouhlasily s ozbrojeným konfliktem kvůli připojení Kosova k Srbsku. Dále výzkum ukázal, že většina srbských občanů podporuje pokračování dialogu mezi Srbskem a Kosovem, který zprostředkovává EU.¹²

⁷ DIE, Morina. Kosovo 'Lost No Land' in Montenegro Border Deal. Balkaninsight.com [online], 21 Feb 17 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/kosovo-border-commission-seals-montenegro-deal-02-21-2017>.

⁸ EK: Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Regulation (EC) No 539/2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement (Kosovo*), COM(2016) 277 final, 2016/0139 (COD), Brussels, 4. 5. 2016 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160504/kosovo_proposal_en.pdf.

⁹ Přehled SZBP EU č. 12/2016, s. 6. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=77743>.

¹⁰ MORGAN, Sam. Hahn: EU 'will never be complete' without Western Balkan countries. EURACTIV.com [online], 12. 12. 2016 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: <https://www.euractiv.com/section/enlargement/news/hahn-eu-will-never-be-complete-without-western-balkan-countries/>.

¹¹ Danielsson: Serbia's future is with the EU. Europa.rs [online], 23/02/2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: <http://europa.rs/danielsson-serbias-future-is-with-the-eu/?lang=en>.

¹² ZIVANOVIC, Maja. Most Serbians Unwilling to Fight for Kosovo: Survey. Balkaninsight.com [online], 14 Feb 17 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/the-majority-in-serbia-unwilling-to-go-to-war-for-kosovo-02-14-2017>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Aktuálně

Dne 27. února proběhla pátá přístupová konference EU-Srbsko na ministerské úrovni.¹³ Na tomto setkání došlo k otevření dvou kapitol:

- Kapitola 20 podnikání a hospodářská politika, v níž vláda musí zajistit splnění klíčových požadavků a soulad se standardy EU. V minulosti již došlo k přijetí nové hospodářské strategie, která byla založena na požadavcích a referenčních bodech navržených EU a v souladu s jednotlivými jejími hospodářskými politikami.
- Kapitola 26 vzdělání a kultura byla otevřena a díky souladu národní politiky s požadavky EU byla předběžně uzavřena.

EU i nadále bude pokračovat ve sledování pokroku v obou kapitolách a v případě nutnosti se k nim vrátí.

ESVČ rovněž oznámila cestu vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federici Mogheriniové do západobalkánských zemí, aby podpořila jejich pro-evropské směřování.¹⁴

K VÝVOJI V TURECKU, ÚSTAVNÍ REFORMA

Pozadí

Na počátku roku 2017 turecký parlament schválil ústavní reformu, která by prezidentovi umožnila:

- odvolávat ministry, protože se stane hlavou výkonné moci; post předsedy vlády bude zrušen do roku 2019;
- rozpustit parlament, pokud o to parlament požádá; dojde k navýšení počtu poslanců a snížení pasivního volebního práva z 25 na 18 let;
- vydávat dekrety, vyhlásit výjimečný stav, možnost jmenovat vysoké státní úředníky včetně představitelů justice.
- členství prezidenta v politické straně.¹⁵

V případě zavedení těchto změn by to znamenalo posun od parlamentního vládnutí směrem k posílenému postavení prezidenta (prezidentskému systému). Na jaře letošního roku by mělo proběhnout referendum, v němž by voliči měli mít možnost potvrdit schválení ústavních změn parlamentem. Opoziční strany návrh ústavních změn kritizují, protože podle nich dojde k vytvoření režimu „jednoho muže“. V případě voličského souhlasu proběhnou parlamentní, prezidentské a komunální volby v roce 2019 již podle nového systému.¹⁶ Komise Rady Evropy pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise) oznámila zahájení konzultací ke schváleným ústavním změnám, chystá se návštěva zástupců komise v Turecku. Stanovisko by měla komise vydat v březnu 2017.¹⁷ Předběžné informace, o kterých informovaly zpravodajské servery, ale naznačují, že

¹³ Rada EU: Fifth meeting of the Accession Conference with Serbia at ministerial level.

¹⁴ ESVČ: "Leading the Western Balkans inside the European Union" Federica Mogherini, 01/03/2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/21705/leading-western-balkans-inside-european-union-federica-mogherini_en.

¹⁵ Zpracováno na základě Turkish parliament approves constitutional reform, expanded powers for Erdogan. DW.com [online], 21.01.2017 [cit. 2017-02-22]. Dostupný z: <http://www.dw.com/en/turkish-parliament-approves-constitutional-reform-expanded-powers-for-erdogan/a-37219051>.

Turkish constitutional reform: 5 important points. DW.com [online], 21.01.2017 [cit. 2017-02-22]. Dostupný z: <http://www.dw.com/en/turkish-constitutional-reform-5-important-points/a-37221685>.

¹⁶ Turkish constitutional reform: 5 important points. DW.com [online], 21.01.2017 [cit. 2017-02-22]. Dostupný z: <http://www.dw.com/en/turkish-constitutional-reform-5-important-points/a-37221685>.

¹⁷ Turkey – forthcoming opinion – country visit. Venice.coe.int [online] [cit. 2017-02-22]. Dostupný z: <http://www.venice.coe.int/webforms/events/?id=2361>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

komise považuje ústavní reformu za vedoucí k autokracii.¹⁸ Podobně se vyjadřují také lidsko-právní organizace, podle nichž dochází k přílišné centralizaci moci v rukou prezidenta.¹⁹ V loňském roce rovněž došlo k zavedení možnosti odebrání poslanecké imunity.²⁰ V únoru došlo k dalšímu zatýkání představitelů opoziční strany HDP.

Aktuálně

K zatýkání vydala ESVČ prohlášení, v němž zatýkání poslanců a představitelů strany HDP odsoudila. Vyzvala, aby všichni zvolení představitelé voličů měli možnost se účastnit politického procesu. To je předpoklad demokratického způsobu vládnutí, ke kterým se Turecko zavázalo jako kandidátská země na členství v EU. Nedávné dění ohrožuje charakter parlamentní diplomacie v Turecku. EU bude situaci v zemi bedlivě sledovat společně s Radou Evropy.²¹

¹⁸ Turkey 'on the road to autocracy,' Venice Commission watchdog says. DW.com [online], 01.03.2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: <http://www.dw.com/en/turkey-on-the-road-to-autocracy-venice-commission-watchdog-says/a-37756991>.

¹⁹ Turkey: President Bids for One-Man Rule. HRW.org [online], January 18, 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: <https://www.hrw.org/news/2017/01/18/turkey-president-bids-one-man-rule>.

²⁰ K tomu viz také Přehled SZBP EU č. 11/2016, s. 10. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108721>.

²¹ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the latest developments in Turkey, 22/02/2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/21218/statement-spokesperson-latest-developments-turkey_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

FAC K LIBYI

Popis problematiky

Libye představuje druhý zhroucený stát v blízkém okolí EU, který svou nestabilitou výrazně ohrožuje její bezpečnost. V nedávné době se politická reprezentace rozdělila na příznivce a odpůrce politické dohody ze Skhiratu, která měla zajistit stabilizaci vnitřní politiky.²² Rozdělení společnosti i nadále přetrvává. Stoupenci vlády národní shody premiéra Fayeze al-Sarraje odmítají, že by se moci v zemi někdy mohl chopit generál Haftar.²³ Zároveň zaznívají hlasy zpochybňující vlastní politickou dohodu ze Skhiratu. Dle tohoto názoru ty osoby, které dohodu podepsaly, neměly k tomuto kroku legitimitu. Překvapivě je tohoto názoru také předseda Sněmovny reprezentantů Aguila Saleh.²⁴ Přitom právě Sněmovna reprezentantů je jeden ze dvou současných libyjských parlamentů, který je mezinárodně uznán a vystupoval vůči Všeobecnému národnímu kongresu, v němž zasedalo mnohem více islamistů. Libyjské instituce nejsou samy schopné zajistit ochranu svých hranic.

Jednání v institucích EU

Na začátku února podepsal premiér al-Sarraj dohodu s EU o spolupráci v oblasti řízení migračních toků, která zahrnuje asistenci EU libyjským institucím a organizacím prostřednictvím misí SBOP.²⁵ Představitelé Sněmovny reprezentantů tuto dohodu ale neuznávají.²⁶

Na základě dřívějších návrhů opatření došlo ke spuštění druhého balíčku výcviku, který má probíhat v rámci mise SBOP EUNAVFOR Med Operation Sophia. Součástí tohoto balíčku je poskytnutí výcviku představitelům libyjské pobřežní stráže v oblastech mezinárodního práva námořního, lidských práv, řízení záchranných a pátracích operací a zvýšení povědomí o rovnosti pohlaví.²⁷

²² Blíže k tomu viz Přehled SZBP EU č. 1/2017, s. 9–10. ISSN 2533-4263. Dostupný z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=100424>.

²³ IBRAHIM, Arwa. Libyan politician Belhaj: Haftar has 'no chance' of ruling country. Middleeasteye.net [online], 16 February 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.middleeasteye.net/news/belhaj-says-haftar-has-no-chance-ruling-libya-1946659035>.

²⁴ DUMAS, Maryline. 'The Sarraj government is not legal', says Libya parliament leader. Middleeasteye.net [online], 22 February 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.middleeasteye.net/news/fayez-al-sarrajs-government-not-government-aguila-saleh-1972011396>.

²⁵ K projevu vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku viz ESVČ: Remarks by Federica Mogherini following the meeting with Mr Fayeze Mustafa al-Sarraj, Chairman of the Presidency Council and Prime Minister of the Government of National Accord of Libya, 02/02/2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/19811/remarks-federica-mogherini-following-meeting-mr-fayez-mustafa-al-sarraj-chairman-presidency_en.

²⁶ DUMAS, Maryline. 'The Sarraj government is not legal', says Libya parliament leader. Middleeasteye.net [online], 22 February 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.middleeasteye.net/news/fayez-al-sarrajs-government-not-government-aguila-saleh-1972011396>.

²⁷ ESVČ: Operation SOPHIA: package 2 of the Libyan Navy Coast Guard and Libyan Navy training launched today, 30/01/2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters->

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Dne 6. února přijala Rada pro zahraniční věci (FAC) závěry k Libyi.²⁸ Rada ocenila odhodlání politické reprezentace usilovat o stabilizaci země politickým jednáním. Rada a mezinárodní společenství (například Liga arabských států) podporují činnost OSN při asistenci stabilizaci země. Regionální aktéři jsou také vyzváni, aby se více účastnili při řešení situace. EU zdůrazňuje boj proti terorismu, radikalizaci a násilnému extrémismu. EU je i nadále připravena poskytnout libyjské vládě asistenci při obnově zasaženého území. Rada dále vyzvala vládu a centrální banku, aby se plně věnovaly obnově hospodářství a ekonomiky včetně zvýšené pozornosti libyjskému ropnému průmyslu. Zvláštní pozornost je také kladena na naplnění humanitárních zásad; Libye v současnosti hostí 1,3 milionu osob v nouzi. Ministři dále zdůrazňují nezbytnost dodržování lidských práv. EU poskytne Libyi finanční balíček spolupráce ve výši 120 milionů EUR zaměřující se na občanskou společnost, vládnutí, zdravotnictví, mládež a vzdělávání, migraci, bezpečnost a sbližování jednotlivých skupin společnosti. V rozpočtu EU jsou rovněž vyčleněny finanční prostředky na rozšíření humanitární pomoci. Podle Rady je Unie připravena zvýšit svou účast při podpoře stability a prosperity země.

K DĚNÍ NA VÝCHODNÍ UKRAJINĚ

Popis problematiky

K novému rozhoření konfliktu na východní Ukrajině došlo na přelomu ledna a února. Již ve třetí dekádě ledna zvláštní monitorovací mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) informovala o porušení příměří jak ze strany vládních vojsk, tak i ze strany proruských separatistů. Mise OBSE zaznamenala raketové i dělostřelecké útoky.²⁹ Další konflikty byly zaznamenány v okolí letiště v Doněcku. Podle zprávy mise OBSE byly použity i zakázané zbraně. Střety přinesly civilní ztráty, přerušování dodávek elektřiny a vody.³⁰

V druhé polovině února Rusko oznámilo, že z humanitárních důvodů bude na přechodnou dobu přijímat osoby s cestovními doklady vydanými úřady separatistických východoukrajinských republik.³¹

Do řešení situace na východě Ukrajiny se zapojily světové mocnosti. Představitelé Německa, Francie, Ruska a Ukrajiny se sešli na mnichovské bezpečnostní konferenci a shodli se na ukončení násilí a stažení těžkých, zakázaných, zbraní ke dni 20. února.³²

homepage/19518/operation-sophia-package-2-libyan-navy-coast-guard-and-libyan-navy-training-launched-today_en.

²⁸ Rada EU: Council conclusions on Libya, Brussels, 6 February 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z:

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5321-2017-INIT/en/pdf>.

²⁹ Violence in Ukraine on rise again after relative calm of New Year-Christmas period, warn OSCE Special Representative Sajdik and Chief Monitor Apakan. OSCE.org [online], 19 January 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z:

<http://www.osce.org/cio/294751>.

³⁰ Ambassador Apakan calls for immediate cessation of violence in the Avdiivka-Yasynuvata-Donetsk airport area. OSCE.org [online], 31 January 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.osce.org/ukraine-smm/296491>.

³¹ Russia accepts passports issued by east Ukraine rebels. BBC.com [online], 19 February 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-39018429>.

³² IRISH, John, SHALAL, Andrea. Powers push for ceasefire, weapons withdrawal in eastern Ukraine. Reuters.com [online], Feb 18, 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://www.reuters.com/article/us-ukraine-crisis-idUSKBN15X0JI>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jednání v institucích EU

ESVČ odsoudila porušení Minských dohod, dopad vojenských operací na civilní obyvatelstvo a zdůraznila zajištění základních služeb. Vojenské operace odporují Minským dohodám. Územní celistvost a svrchovanost Ukrajiny musí být zajištěna.³³

Ukrajina se stala předmětem jednání FAC dne 6. února. Ministři ocenili reformní úsilí ukrajinské vlády a vyzvali k urychlenému pokroku v oblasti ústavní, soudní, volební, veřejné správě a energetice. EU je i nadále připravena poskytovat další podporu Ukrajině prostřednictvím finanční asistence a prostřednictvím poradní mise SBOP EUAM Ukraine. Ministři dále odsoudili střety na východě země. Zdůraznili činnost OBSE pro monitoring situace a dále nutnost politického jednání v rozdílných formátech (normandská skupina Rusko, Ukrajina, Francie, Německo; činnost zvláštní mise OBSE).³⁴

K PREZIDENTSKÝM VOLBÁM V SOMÁLSKU

Popis problematiky

Dne 8. února se v Somálsku konaly prezidentské volby. Vítězného kandidáta vybíralo celkem 329 zákonodárců (275 členů dolní komory a 54 senátorů), kteří byli předtím vybráni představiteli nejlivnějších klanů.³⁵ Volební klání se rozhodlo až ve druhém kole, ve kterém se ziskem 184 hlasů zvítězil somálský expremiér Mohamed Abdullahi Mohamed Farmajo. Druhý skončil úřadující prezident Hassan Sheikh Mohamud, který ihned po vyhlášení výsledků voleb přiznal porážku. Kvůli obavám z možných útoků ze strany militantních islamistů z teroristické skupiny Aš-Šabáb se volby konaly za zpřísněných bezpečnostních opatření v prostorách bývalé letecké základny v somálském hlavním městě Mogadišu. Volby nicméně proběhly v poklidu.³⁶

Nově zvoleného prezidenta čeká mnoho výzev, především boj proti rozsáhlé korupci a snaha o stabilizaci oblasti především z bezpečnostního hlediska. K zajištění bezpečnosti v této nestabilní oblasti také přispívají mírové jednotky Africké unie.³⁷ Tyto jednotky by měly opustit somálské území na konci roku 2020. Ačkoli jsou tyto volby považovány za poměrně výrazný krok ke stabilizaci země, objevují se hlasy o možné korupci při výběru vítězného kandidáta. Dle nepotvrzených zdrojů se obchodovalo s hlasy, přičemž jeden hlas měl cenu až 30 tisíc amerických dolarů.³⁸

³³ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the ceasefire violations in eastern Ukraine, 31/01/2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/19598/statement-spokesperson-ceasefire-violations-eastern-ukraine_en.

³⁴ Rada EU: Outcome Of The Council Meeting, Foreign Affairs, Brussels, 6 February 2017, s. 3. Dostupný z: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2017/02/st05983_en17_pdf/.

³⁵ Somalia's presidential election heads into second round. Washingtonpost.com [online], 8 February 2017, [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/africa/former-prime-minister-a-us-citizen-wins-somalia-vote/2017/02/08/57e40ba6-ee18-11e6-9973-c5efb7ccfb0d_story.html?utm_term=.8f42b4defdae

³⁶ Somalia's Mohamed Abdullahi Farmajo chosen as president. Bbc.com [online], 8 February 2017, [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-38904663>

³⁷ Jedná se o mírovou misi AMISOM, kterou vykonává Africká unie se souhlasem OSN.

Více viz African Union Mission in Somalia (AMISOM). Amisom-au.org [online] [cit. 2017-02-23]. Dostupný z: <http://amisom-au.org/>.

³⁸ Somalia's presidential election heads into second round. Washingtonpost.com [online], 8 February 2017, [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/africa/former-prime-minister-a-us-citizen-wins-somalia-vote/2017/02/08/57e40ba6-ee18-11e6-9973-c5efb7ccfb0d_story.html?utm_term=.8f42b4defdae

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Vyjádření institucí EU

K volbám vydali společné prohlášení vysoká představitelka Mogheriniová, komisař pro mezinárodní spolupráci a rozvoj Neven Mimica a komisař pro humanitární pomoc a řešení krizí Christos Stylianides. Ve svém prohlášení pogratalovali nově zvolenému prezidentovi a zdůraznili oblasti, na které by se mělo somálské vedení zaměřit. Jsou jimi především zajištění bezpečnosti, spravedlnosti a boj proti korupci a zvyšující se chudobě. Ve svém prohlášení vyzývají somálské představitele k učinění okamžitých opatření, neboť se Somálsko potýká s vážnou humanitární krizí a jeho obyvatelstvo je dokonce ohroženo hladomorem.³⁹

Dne 21. února proběhlo telefonické jednání mezi vysokou představitelkou Mogheriniovou a nově zvoleným prezidentem Mohamedem Abdullahi Mohamedem Farmaajem.⁴⁰ Ocenila jeho programové priority (boj proti korupci, rekonstrukční vláda). Zdůraznila dále možnost asistence EU reformním krokům vlády – bezpečnostní sektor, hospodářské reformy, změny ústavy. EU je připravena poskytnout zemi až 100 milionů EUR na opatření proti suchu a zajištění dodávek potravin pro osoby nacházející se v potravinové nouzi.

K VÝSTAVBĚ ŽIDOVSKÝCH OSAD

Popis problematiky – výstavba dalších osad

Izraelská vláda v čele s Benjaminem Netanjahuem na konci ledna schválila výstavbu 3 tisíc nových obydlí na území Západního břehu Jordánu. Toto rozhodnutí navazuje na oznámení o schválení výstavby 566 nových obydlí na území východního Jeruzaléma a 2 500 bytů na teritoriu Západního břehu. Tato rozhodnutí byla oznámena nedlouho poté, co Netanjahu poprvé telefonicky hovořil s nově zvoleným prezidentem Spojených států amerických Donaldem Trumpem. Sám Trump dal najevo, že oproti svému předchůdci Baracku Obamovi bude k izraelské politice osidlování zastávat vstřícnější postoj.⁴¹ Izrael tak jasně dává najevo, že se nehodlá řídit rezolucí Rady Bezpečnosti (RB) OSN č. 2334 z 23. prosince 2016, která označuje izraelskou politiku osidlování za vážné porušení mezinárodního práva.⁴²

K rozhodnutí izraelské vlády vydala ESVČ prohlášení, v němž vysoká představitelka Mogheriniová vyslovila politování nad rozhodnutím izraelské vlády s poukázáním na to, že výrazným způsobem snižují vyhlídky pro dosažení dvoustátního řešení, které považuje Unie za jediné možné k zachování trvalého míru v oblasti.⁴³

³⁹ESVČ: Statement by the HRVP Federica Mogherini and Commissioners Neven Mimica and Christos Stylianides following the Presidential election in Somalia. 2017. [cit. 2017-02-22]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/20289/statement-hrvp-federica-mogherini-and-commissioners-neven-mimica-and-christos-stylianides_en

⁴⁰ESVČ: HR/VP Federica Mogherini speaks with President Mohamed Abdullahi Mohamed Farmaajo of Somalia, 21/02/2017 [cit. 2017-03-06]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/21108/hrvp-federica-mogherini-speaks-president-mohamed-abdullahi-mohamed-farmaajo-somalia_en.

⁴¹ Israel okays another 3,000 new settlement homes. Timesofisrael.com [online], 1 February 2017, [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://www.timesofisrael.com/government-okays-another-3000-new-settlement-homes/>

⁴² Více k rezoluci viz Přehled SZBP leden 2017, s. 12. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>

⁴³ESVČ: Statement by the HRVP Federica Mogherini on the most recent announcement of 3,000 new settlement units in the West Bank, 01/02/2017 [cit. 2017-02-22]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/19698/statement-hrvp-federica-mogherini-most-recent-announcement-3000-new-settlement-units-west-bank_en

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Schválení zákona o legalizaci osad

Ještě ostřejší kritika se snesla na izraelské vedení v důsledku přijetí zákona, který byl schválen izraelskými zákonodárci 6. února. Tato legislativa zpětně legalizuje téměř 4 tisíce domů postavených na soukromých pozemcích vlastněných Palestinci na Západním břehu Jordánu.⁴⁴ Na základě tohoto zákona bude izraelská vláda moci zpětně vyvlastnit pozemky s tím, že palestinští majitelé za ně dostanou buď finanční kompenzaci, nebo jinou parcelu, přičemž nebudou moci zpětně žádat o navrácení původních pozemků.⁴⁵ Zákon byl hlasitě kritizován i na izraelské vnitropolitické scéně. Například opoziční lídr a předák Strany práce Isaac Herzog v souvislosti s přijetím zákona prohlásil, že „nikdy v historii Izraele Knesset nehlasoval v naprostém rozporu se státními zákony, názory právních poradců vlády a mezinárodním právem“.⁴⁶ Nesouhlas s přijetím zákona vyslovil také izraelský generální prokurátor, který tak nebude zákon obhajovat u Nejvyššího soudu, jenž bude posuzovat ústavnost přijaté legislativy.⁴⁷ Je velmi pravděpodobné, že Nejvyšší soud shledá zákon neústavním a zákon tak nevstoupí v platnost.⁴⁸

V souvislosti s přijetím této legislativy vydala vysoká představitelka Mogheriniová prohlášení, ve kterém přijetí zákona odsoudila. S odkazem na rezoluci RB OSN č. 2334 označila výstavbu izraelských osad na Západním břehu Jordánu a v Pásmu Gazy za odporující mezinárodnímu právu. Mogheriniová také vyzvala izraelské vedení, aby se vyhnulo přijímání dalších opatření, které povedou ke zvýšení napětí, jež zabraňuje dosažení trvalého řešení izraelsko-palestinského konfliktu.⁴⁹

Jednání s prezidentem Palestinské samosprávy

Dne 8. února 2017 proběhlo telefonické jednání mezi vysokou představitelkou Mogheriniovou a palestinským prezidentem Mahmoudem Abbasem. Mogheriniová uvedla, že EU bude nadále vynakládat úsilí při rozhovorech s oběma hlavními stranami izraelsko-palestinského konfliktu i regionálními partnery směřující k přijetí dvoustátního řešení. V rozhovoru také Mogherini vyjádřila nesouhlas se zákonem o legalizaci osad, který prošel Knessetem o dva dny dříve (viz výše). Představitelé obou stran dále hovořili o vztazích EU-Palestina, přičemž vyjádřili souhlas s potřebou jejich prohloubení.⁵⁰

⁴⁴ Israel passes controversial law on West Bank settlements. Bbc.com [online], 7 February 2017, [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-38888649>

⁴⁵ Israel Passes Provocative Law to Retroactively Legalize Settlements. Nytimes.com [online], 6 February 2017, [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/02/06/world/middleeast/israel-settlement-law-palestinians-west-bank.html>

⁴⁶ Herzog citován in Knesset passes settlement regulation law. Knesset.gov.il [online], 7 February 2017, [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: https://www.knesset.gov.il/spokesman/eng/PR_eng.asp?PRID=13341

⁴⁷ Israel Passes Provocative Law to Retroactively Legalize Settlements. Nytimes.com [online], 6 February 2017, [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/02/06/world/middleeast/israel-settlement-law-palestinians-west-bank.html>

⁴⁸ 'The High Court will strike down the Regulation Law'. Israelnationalnews.com [online], 7 February 2017, [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/224564>

⁴⁹ ESVČ: Statement by HRVP Federica Mogherini on the „Regularisation law“ adopted by the Israeli Knesset, 07/02/2017, [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/20104/statement-high-representativevice-president-federica-mogherini-regularisation-law-adopted_en

⁵⁰ ESVČ: Federica Mogherini speaks to Palestinian President Mahmoud Abbas, 09/02/2017, [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/20262/federica-mogherini-speaks-palestinian-president-mahmoud-abbas_en

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Téma blízkovýchodního procesu se stalo předmětem diskuze také na zasedání Rady EU dne 6. února.⁵¹

SITUACE V NIGÉRII, ASISTENCE ZEMÍM V OKOLÍ ČADSKÉHO JEZERA

Popis problematiky

Prostor kolem Čadského jezera (severovýchodní Nigérie, Niger, Kamerun, Čad) ovlivňuje činnost islamistické teroristické organizace Boko Haram. Nigérijský prezident Muhammadu Buhari v loňském roce vyzval sousední státy (především Kamerun) k intenzivní spolupráci v boji proti této teroristické organizaci. Prezident Buhari dokonce prohlásil, že „technicky“ je organizace poražena. Dle informací nevládních lidsko-právních institucí ale organizace Boko Haram změnila svou strategii, kdy používá k bojům civilisty a zneužívá je jako sebevražedné bombové atentáčníky, živé štíty, pracovní sílu, i sexuální oběti. Stala se tak více asymetrickou hrozbou pro region.⁵² Rovněž organizace nemá žádnou jasnou velící strukturu, což znesnadňuje účinný boj proti ní.

Dle údajů se v současnosti nachází v regionu přes 11 milionů osob v nouzi, 1,7 milionů osob muselo opustit svoje domovy kvůli násilí teroristické organizace Boko Haram. Nedostatek potravin trápí 5 milionů lidí na severovýchodě země. Nigérie byla v roce 2016 třetím největším zdrojem běženců přes Středomoří.⁵³ Počet žadatelů o azyl v členských státech EU za období leden 2016 až leden 2017 zobrazuje Obrázek 1.⁵⁴

V druhé polovině února proběhla v Oslu dárcovská konference k Nigérii a celému regionu. V roce 2017 bylo přislíbeno dárci poskytnutí přes 458 milionů USD na řešení situace v regionu.⁵⁵

Jednání v institucích EU

EK oznámila poskytnutí 105 milionů EUR na řešení krizové situace v regionu Čadského jezera.⁵⁶ Finanční prostředky by měly být poskytnuty na řešení humanitární situace, zajištění potravin, vody a její sanitace, zdravotnických potřeb a ochrany obyvatel.

⁵¹ Rada EU: Foreign Affairs Council, 06/02/2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupný z:

<http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2017/02/06/>.

⁵² Boko Haram on the Back Foot? Briefing No. 120. Crisisgroup.org [online], 4 May 2016 [cit. 2017-03-02].

Dostupný z: <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/boko-haram-back-foot>.

⁵³ OBASI, Nnamdi. International Community Must Not Miss This Chance to Act on Lake Chad Crisis. Crisisgroup.org [online] 23 February 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: <https://www.crisisgroup.org/global/international-community-must-not-miss-chance-act-lake-chad-crisis>.

⁵⁴ Zpracováno na základě dat Eurostatu: Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Monthly data (rounded) [migr_asyappctzm] Last update: 02-03-2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: [ZDE](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&code=migr_asyappctzm).

⁵⁵ Oslo Humanitarian Conference on Nigeria and the Lake Chad Region 24 February 2017 Chair's Outcome Statement. Oslohumanitarianconference2017.org [online], 24 February 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: <http://gyroconference.event123.no/pop.cfm?FuseAction=Doc&pAction=View&pDocumentId=71255>.

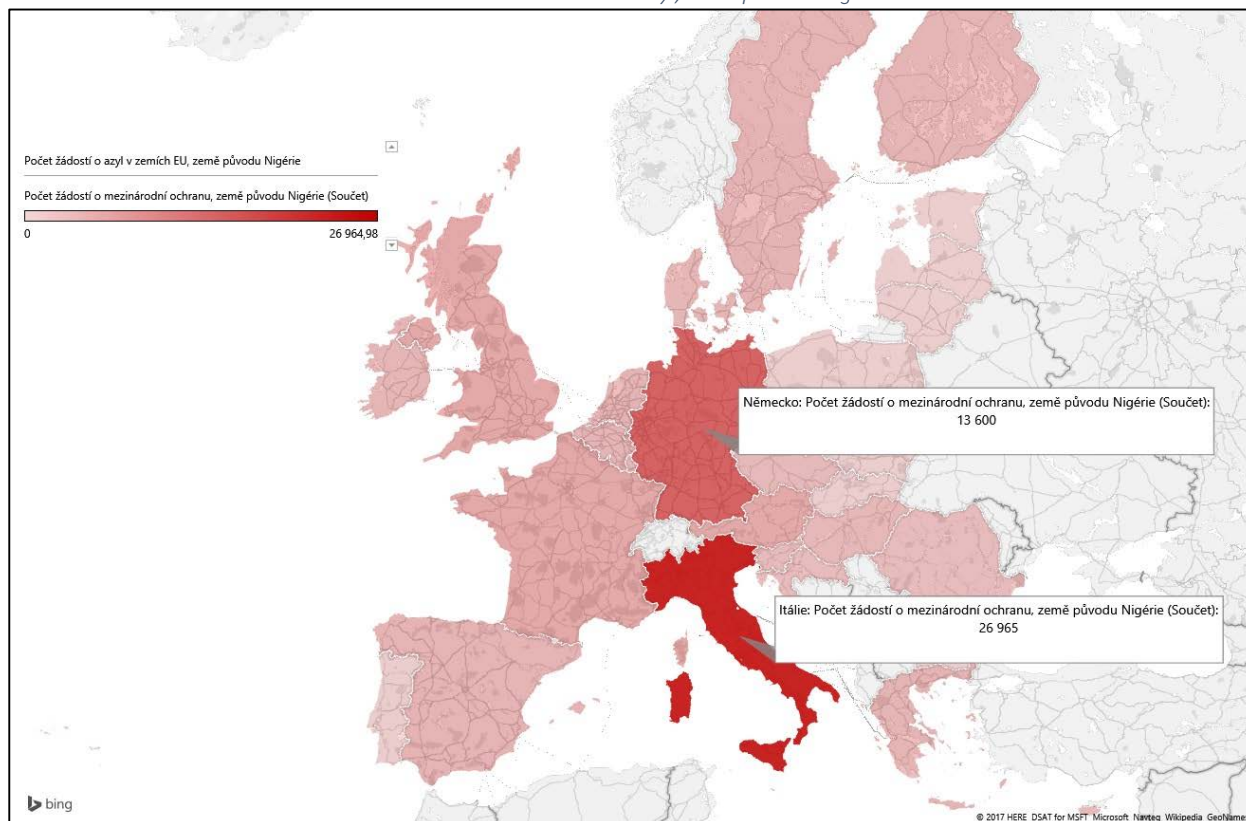
⁵⁶ EK: EU proposes €105 million in humanitarian assistance for Lake Chad region, 24 February 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupný z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-343_en.htm.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Obrázek 1 Počet žadatelů o azyl, země původu Nigérie

K SITUACI V JIŽNÍM SÚDÁNU A STŘEDOAFRICKÉ REPUBLICCE

Situace v Jižním Súdánu, vyhlášení hladomoru

Na konci prosince 2016 se nepodařilo schválit rezoluci Rady bezpečnosti OSN o okamžitém embargu na dovoz zbraní do Jižního Súdánu, zavedení zákazu cestování pro konkrétní osoby a zmrazení jejich majetku – vedle představitele jihosúdánské osvobozené armády Paula Malonga, ministra informací Michaela Makuei Luetha a bývalého prezidenta a viceprezidenta Rieka Machara. Pro zavedení sankcí bylo 7 států, 8 se hlasování zdrželo (mezi jinými Čína, Rusko, Angola a Egypt). Důvodem, proč se nepodařilo sjednat zpřísnující omezující opatření, bylo prohlášení prezidenta Silva Kiira, který v prosinci uvedl, že zintenzivní národní zahrnující dialog. Prezident Kiira uvedl, že návrh rezoluce naznačuje nedostatek důvěry v jihosúdánský dialog. Podobně se vyjádřili také oponenti tohoto návrhu po hlasování v RB.⁵⁷ Tento neúspěch kritizovaly nevládní lidsko-právní organizace. Mise OSN v Jižním Súdánu (UNMISS) čelí kritice z neschopnosti ochránit civilní obyvatelstvo před násilím porušováním lidských práv a zajistit přísun humanitární pomoci. Přitom jak Africká unie (AU), tak i OSN již v roce 2015 zdokumentovaly porušování lidských práv a válečné zločiny. V nedávné době se také zintenzivnily násilné útoky, projevy nesnášenlivosti na základě etnicity ze strany představitelů znesvářených táborů.⁵⁸

⁵⁷ Security Council Decides against Imposing Arms Embargo on South Sudan, Designating Key Figures for Targeted Sanctions. UN.org [online], 23 December 2016 [cit. 2017-03-03]. Dostupný z: <https://www.un.org/press/en/2016/sc12653.doc.htm>.

⁵⁸ South Sudan: Arms Embargo, Sanctions Fail At UN Security Council. HRW.org [online], December 23, 2016 [cit. 2017-03-03]. Dostupný z: <https://www.hrw.org/news/2016/12/23/south-sudan-arms-embargo-sanctions-fail-un-security-council>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jižní Súdán se potýká vysokým počtem vysídlených osob, které často směřují do sousedních států (Uganda, Etiopie, Keňa). V druhé polovině února OSN vyhlásila v části země hladomor. V akutním ohrožení života je 100 tisíc obyvatel a další 1 milion lidí se nachází na hranici ohrožení hladem. Světový potravinový program (WFP, agentura OSN) a UNICEF již zahájily letecké dodávky potravinových balíčků. UNICEF odhaduje, že v nouzi se nachází 1 milion dětí.⁵⁹

K situaci ve Středoafričské republice

Konflikt ve Středoafričské republice (CAR) se rozhořel v roce 2012, kdy většinově muslimské hnutí Seleka zahájilo vojenskou ozbrojenou kampaň proti vládě prezidenta Francois Bozizé. S pomocí mezinárodního společenství se podařilo hnutí Seleka vytlačit z hlavního města. Zároveň se ale hnutí spojená především s křesťany zasadila o vyhlazování muslimského obyvatelstva. Co začalo jako konflikt s náboženským podtextem, se brzy ale proměnilo na boj o zdroje a přístup k nerostným zdrojům (zlatým dolům). Přístup k surovinovým zdrojům byl také důvodem, proč se hnutí Seleka začalo drobit a jednotlivé frakce (Lidové fronty pro obnovu CAR, FPRC; Unie pro mír v CAR, UPC) začaly bojovat mezi sebou. Tyto potyčky přerostly v mnohem větší boje na přelomu prosince 2016 a ledna 2017. Kvůli překročení pomyslné červené linie ze strany povstaleckých skupin proti nim zasáhli vojáci mírotvorné mise OSN MINUSCA. V zemi rovněž začal působit zvláštní soudní tribunál, který se skládá z národních a mezinárodních soudců, kteří mají vyšetřit zvláště závažná porušení lidských práv.⁶⁰

K situaci v zemi vydaly dne 20. února společné prohlášení EU, Hospodářské společenství Středoafričských států (ECCAS), AU, Mezinárodní organizace La Francophonie a OSN.⁶¹ Odsoudily nedávný nárůst násilí ze strany dvou nástupnických hnutí po Selece FPRC a UPC, které taky vyzvaly, aby se násilí zřekly a nadále pokračovaly v mírových rozhovorech. Ocenily činnost MINUSCA při výkonu svého mandátu, ochraně civilistů a pomoci při ukončení násilností v oblastech střetů. Odsoudily útoky proti civilistům, humanitárním pracovníkům a pracovníkům OSN. Činnost proti civilistům, humanitárním pracovníkům a pracovníkům OSN odporuje středoafričskému i mezinárodnímu právu a bude předmětem činnosti zvláštního soudního tribunálu. Ocenily dále činnost africké iniciativy pro mír a obnovu, kterou vede AU, ECCAS a Mezinárodní konference o regionu Velkých jezer. Ozbrojené skupiny a hnutí nebudou zahrnuty do mírového iniciativy a vystavují se nebezpečí dalších mezinárodních sankcí, pokud se svého konání nezřeknou.

Prohlášení k Demokratické republice Kongo

EU, AU, OSN a Mezinárodní organizace La Francophonie rovněž vydaly obdobné prohlášení k situaci v Demokratické republice Kongo.⁶² V zemi se chystají na prosinec letošního roku volby. K nim měly směřovat konkrétní politické kroky stanovené v dohodě politických aktérů z prosince loňského roku. Skupina organizací ale kritizuje, že nedošlo ještě k naplnění žádných opatření.

⁵⁹ Famine declared in region of South Sudan – UN. UN.org [online], 20 February 2017 [cit. 2017-03-03]. Dostupný z: https://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=56205#_WlkytW_hCUk.

⁶⁰ Central African Republic: Executions by Rebel Group. HRW.org [online], February 16, 2017 [cit. 2017-03-03]. Dostupný z: <https://www.hrw.org/news/2017/02/16/central-african-republic-executions-rebel-group>.

⁶¹ ESVČ: Joint statement on the Central African Republic, 20/02/2017 [cit. 2017-03-03]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/20898/joint-statement-central-african-republic_en.

⁶² ESVČ: Joint statement on the Democratic Republic of the Congo, 16/02/2017 [cit. 2017-03-03]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/20631/joint-statement-democratic-republic-congo_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Skupina proto vyzvala k urychlenému zavádění dohodnutých opatření a zajištění mírového a klidného průběhu legitimních voleb.

SJEDNÁNÍ DOHODY O PARTNERSTVÍ S AFGHÁNISTÁNEM, UZAVŘENÍ JEDNÁNÍ S ARMÉNIÍ

Dohoda EU-Afghánistánem

Stabilita a bezpečnost Afghánistánu je jednou z priorit Globální strategie EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (EUGS SZBP).⁶³

Dne 18. února letošního roku byla v Mnichově podepsána dohoda o partnerství a rozvoji mezi EU a Afghánistánem. Za EU dohodu podepsala vysoká představitelka Mogheriniová, afghánskou stranu zastupoval ministr financí Eklil Ahmad Hakimi. Dohoda nastavuje nový rámec vztahů mezi oběma stranami. Smlouva klade důraz na politický dialog, zahrnující otázku lidských práv, především práv žen a dětí. Dohoda umožňuje rozvoj vzájemně výhodných vztahů napříč řadou ekonomických i politických sfér, jako například oblast zdravotnictví, vzdělání, rozvoj venkova nebo také boj proti korupci, praní špinavých peněz, financování teroristů či potírání organizovaného zločinu a obchodu s drogami.⁶⁴ Smlouva také předvídá spolupráci v oblasti migrace, navazuje tak na dokument *Společná cesta vpřed (Joint Way Forward)*, jenž byl přijat v říjnu loňského roku.⁶⁵ Smlouva také umožňuje spolupráci v oblastech jaderné bezpečnosti či klimatických změn. Dokument spadá do kategorie smíšených dohod, k její účinnosti je tedy nutná ratifikace všemi příslušnými národními a regionálními parlamenty členských států EU. Do doby úplné ratifikace bude dohoda uplatňována v oblastech spadajících do kompetence EU. Jedná se například o politický dialog, otázku lidských práv, spolupráci v obchodních a investičních otázkách či migraci.⁶⁶

Uzavření jednání s Arménií

Dne 26. února byla uzavřena jednání o dohodě o zahrnující a posílené spolupráci s Arménií.⁶⁷ Tato dohoda měla nahradit asociační dohodu, kterou se Arménie v roce 2013 rozhodla nepodepsat. Zaměření na individuální požadavky jednotlivých států je charakteristickým rysem revidované Evropské politiky sousedství. Dohoda klade důraz na oblasti společného zájmu: mobilita, obchod, inovace a konkurence, zapojení mladých lidí do programů EU, poskytnutí finanční rozvojové spolupráce, řešení konfliktů (především se zaměřením na Náhorní Karabach).

⁶³ K tématu také viz Přehled dokumentů SZBP EU č. 10/2016, s. 9–11. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108722>.

⁶⁴ ESVČ: Afghanistan: EU to sign a cooperation agreement on partnership and development, 13/02/2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/02/13-afghanistan-cooperation-agreement/>

⁶⁵ Více o dokumentu viz Přehled SZBP EU č. 10/2016, s. 10-11. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108722>.

⁶⁶ ESVČ: Afghanistan: EU to sign a cooperation agreement on partnership and development, 13/02/2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/02/13-afghanistan-cooperation-agreement/>

⁶⁷ ESVČ: EU-Armenia relations, 27/02/2017 [cit. 2017-03-03]. Dostupný z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/4080/eu-armenia-relations_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz